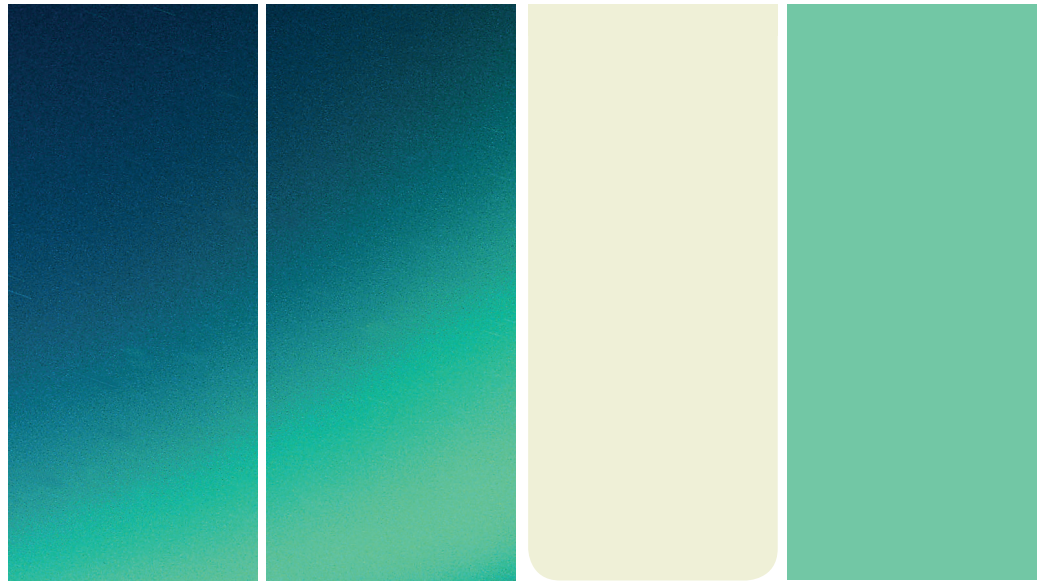

2009

Rapport om svangerskapsavbrudd for 2008

Divisjon for epidemiologi

Rapport om svangerskapsavbrudd for 2008

Register over svangerskapsavbrudd:

Kristin Gåsemyr

Joan Kristina Totlandsdal

Aase Gunn Mjaatvedt

Ingvei Seliussen

Utgitt av Nasjonalt folkehelseinstitutt
Divisjon for epidemiologi
Avdeling for Medisinsk fødselsregister
Register over svangerskapsavbrudd
Desember 2009

Tittel:

Rapport om svangerskapsavbrudd for 2008

Forfattere:

Kristin Gåsemyr
Joan Kristina Totlandsdal
Aase Gunn Mjaatvedt
Ingvei Seliussen

Bestilling:

Rapporten kan lastes ned som pdf
på Folkehelseinstituttets nettsider: www.fhi.no

Design omslag:

Per Kristian Svendsen og Grete Søimer

Foto omslag:

Edelpix

ISBN elektronisk versjon

Innhold

1. Innledning	4
2. Materiale og arbeidsmåte	4
3. Kvalitetssikring	5
4. Kommentar	5
5. Tabeller	7
Tabell 1. Utførte svangerskapsavbrudd per 1 000 kvinner etter kvinnens alder 1980-2008.....	7
Tabell 2. Utførte svangerskapsavbrudd etter fylke 1980-2008.	8
Tabell 3. Utførte svangerskapsavbrudd blant tenåringer (19 år og under) etter fylke 2004-2008.	9
Tabell 4. Utførte svangerskapsavbrudd i aldersgruppen 20-24 år etter fylke 2004-2008.	10
Tabell 5. Utførte svangerskapsavbrudd etter svangerskapsvarighet og kvinnens alder 2008.	11
Tabell 6. Utførte svangerskapsavbrudd etter type avgjørelse 2000-2008.	11
Tabell 7. Utførte selvbestemte svangerskapsavbrudd etter metode 2006-2008.....	11
Figur 2: Totalt antall nemndbehandlede begjæringer og totalt antall utførte nemndbehandlede inngrep 1999 – 2008	12
Tabell 8. Begjæringer etter vedtak i primærnemnd og herav utførte svangerskapsavbrudd 2003-2008.	12
Tabell 9. Begjæringer etter vedtak i klagenemnd og herav utførte svangerskapsavbrudd 2003-2008.	12
Tabell 11. Utførte nemndbehandlede svangerskapsavbrudd etter svangerskapsvarighet og indikasjon i abortloven § 2.3 c og andre indikasjoner enn § 2.3 c 2008.	13
Tabell 12. Nemndbehandlede begjæringer om svangerskapsavbrudd og utførte svangerskapsavbrudd etter svangerskapsvarighet 2008.....	14
Tabell 13. Nemndbehandlede begjæringer om svangerskapsavbrudd og utførte svangerskapsavbrudd etter fylke 2008.	15
Tabell 14. Mottatte begjæringer om svangerskapsavbrudd og utførte svangerskapsavbrudd etter 12. uke etter institusjon 2008.....	16
Tabell 15. Utførte svangerskapsavbrudd i Oslo fordelt per bydel 2008	17
APPENDIX A. § 2 i Lov 1975-06-13 nr 50: Lov om svangerskapsavbrudd	19
APPENDIX B. Om statistikken	20

1. Innledning

Fra 1979 foreligger det statistikk over antall begjæringer, antall innvilgede begjæringer og antall utførte svangerskapsavbrudd. Statistisk sentralbyrå har hatt ansvaret for den offisielle abortstatistikken til og med 2005.

Fra og med året 2006 har Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI) vært databehandlingsansvarlig for Register over svangerskapsavbrudd (Abortregisteret) og har inngått avtale med Avdeling for Medisinsk fødselsregister (MFR) om innsamling og behandling av sykehusenes obligatoriske meldinger av begjæringer om svangerskapsavbrudd.

Innsamling, lagring, behandling og utlevering av opplysninger i Abortregisteret er regulert i abortregisterforskriften med hjemmel i Lov av 18. mai 2001 nr. 24 om helseregistre og behandling av helseopplysninger (helseregisterloven) § 8 andre, fjerde og femte ledd, § 9 andre ledd, § 10, § 16 fjerde ledd, § 17 tredje ledd og § 34 fjerde ledd.

Denne rapporten viser endelige tall over begjæringer og utførte svangerskapsavbrudd i 2008. En rapport med foreløpige tall for 2008 ble publisert 15. mai 2008 før endelig kvalitetssikring av datagrunnlaget var gjennomført.

2. Materiale og arbeidsmåte

Register over svangerskapsavbrudd ved MFR mottar bestemte opplysninger om sykehusenes behandling av kvinners begjæringer om svangerskapsavbrudd og om svangerskapsavbruddet på papirbaserte- og elektroniske meldinger fra alle meldepliktige helseforetak. Meldingene er basert på skjemasettet IK-1143 "Journal, protokoll og meldeskjema til Medisinsk fødselsregister ved begjæring om svangerskapsavbrudd" (Versjon 01.10.05). En kravspesifikasjon er utarbeidet som grunnlag for elektronisk innmelding.

Meldingene som gjelder selvbestemte svangerskapsavbrudd (svangerskapsvarighet innen utgangen av 12. svangerskapsuke) inneholder aidentifiserte personopplysninger, administrative opplysninger og medisinske opplysninger.

Meldingene om nemndbehandlede svangerskapsavbrudd (etter utgangen av 12. svangerskapsuke) er i utgangspunktet personidentifiserende og omfatter i tillegg til opplysningene nevnt over, data om indikasjon for svangerskapsavbruddet og om nemndbehandlingsprosedyren.

Meldingene om nemndbehandlede svangerskapsavbrudd som omfatter meldepliktige opplysninger etter forskrift for Medisinsk fødselsregister (abortloven indikasjon § 2.3 ledd punkt c - avbrudd på grunnlag av fosterutviklingsavvik og svangerskapsrelatert sykdom hos kvinnen), dvs. prenatal diagnostikk, medfødte misdannelser, obduksjonsrapport mv, registreres nominativt i Medisinsk fødselsregister. Spesifisert statistikk over patologiske tilstander/medfødte misdannelser i disse tilfellene inngår ikke i Folkehelseinstituttets offentlig tilgjengelige abortstatistikk, men inngår i datagrunnlaget for Medisinsk fødselsregisteret.

Meldingene om nemndbehandlede svangerskap etter de øvrige indikasjonene (abortloven § 2 3 ledd punktene a, b, d, og e), blir etter kvalitetssikringen avidentifisert ved registrering i abortregisteret.

3. Kvalitetssikring

Begjæringene registreres fortløpende, sendes og lagres i en database i abortregisteret ved MFR.

Kvalitetssikringsrutinen består av kontroll av at meldingene inneholder alle opplysninger som er relevant og nødvendig for å oppnå formålet med registeret, jf. Abortregisterforskriften § 1-7. Blant annet omfatter dette:

- Begjæring mottatt dato
- Svangerskapets varighet fastsatt ved ultralydundersøkelse eller klinisk vurdering, eventuelt dato for første dag av siste menstruasjon
- Om svangerskapsavbruddet er utført
- Dato for utført svangerskapsavbrudd, ved medikamentelle svangerskapsavbrudd brukes dato for gitt medikament
- Begrunnelse for hvorfor avbruddet ikke er utført

Dersom noen av de obligatoriske opplysninger mangler, eller ved meldefeil, etterspørres de enkelte helseforetak for å komplettere innholdet og for korrigerings. Et svangerskapsavbrudd regnes til det kalenderåret svangerskapsavbruddet ble utført. I tvilstilfeller kontaktes sykehuset for nøyaktig dato.

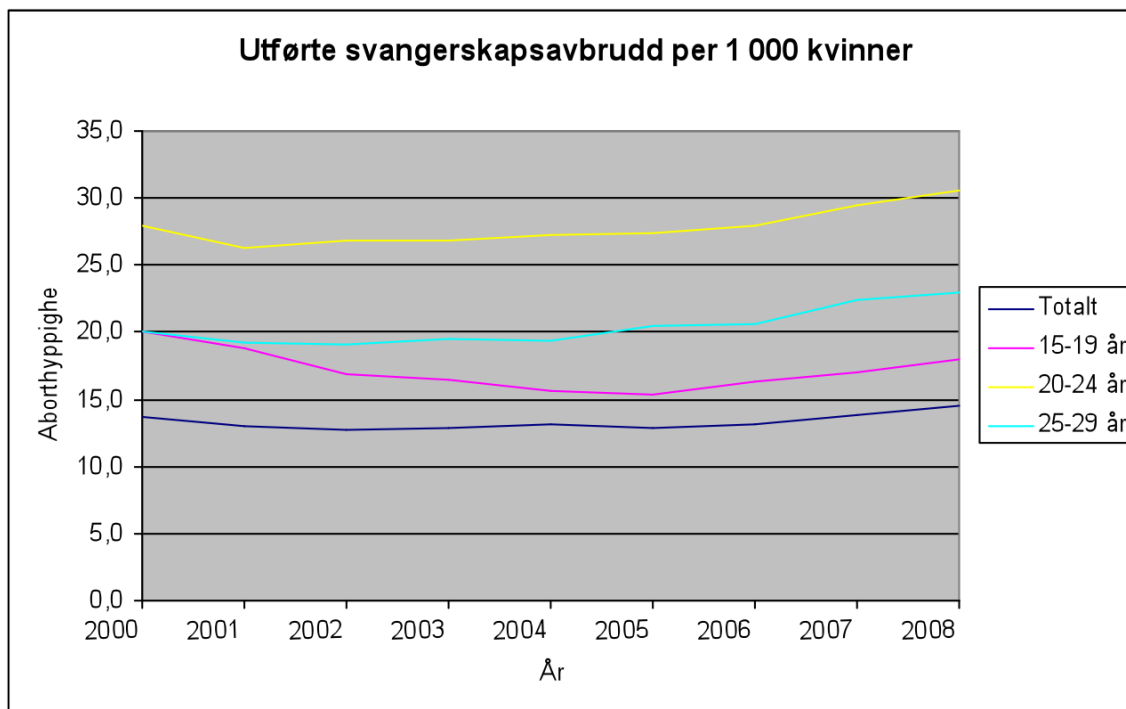
4. Kommentar

I 2008 ble det utført 16 073 svangerskapsavbrudd (26,5 % av alle fødte - jfr. Statistisk sentralbyrå - antall levendefødte 60 497). Dette er 908 flere svangerskapsavbrudd enn året før. Antall innmeldte begjæringer var 18 039. Av alle utførte svangerskapsavbrudd i 2008 var 15 439 selvbestemte, og 634 nemndbehandlede dvs. etter utgangen av 12. svangerskapsuke. Dette utgjør en liten nedgang i nemndbehandlede avbrudd fra 647 i 2007.

Oslo, Troms og Finnmark hadde de høyeste avbruddstall per 1 000 kvinner i 2008. Oslo hadde en økning fra 18,5 til 18,8, Troms hadde den største nedgang fra 18,9 til 16,9 i 2008. Vest Agder og Rogaland hadde færrest svangerskapsavbrudd med 11,1 per 1 000 kvinner. I fylkene Aust-Agder, Nordland, Troms og Finnmark har antall svangerskapsavbrudd per 1 000 kvinner gått ned fra 2007 til 2008, se tabell 2.

Det var en økning i total antall tenåringsaborter fra 2007 til 2008, fra 17,0 til 18,0 aborter per 1 000 kvinner. Finnmark, Troms, Telemark og Oslo er de fire fylkene med høyest forekomst av tenåringsaborter per 1 000 kvinner. Aust-Agder hadde lavest hyppighet av aborter blant tenåringer, se tabell 3.

Aldersgruppen 20-24 år har hatt den høyeste aborthyppigheten i en 20 års periode. Det var tilfelle også i 2008. Utførte svangerskapsavbrudd per 1 000 kvinner i denne aldersgruppen var 30,6 dvs. tre av 100 kvinner i denne aldersgruppen fikk utført en abort, se tabell 4. Oslo og Troms har den høyeste hyppigheten av svangerskapsavbrudd også i denne aldersgruppen mens Sogn og Fjordane og Rogaland hadde lavest.

Figur 1. Utførte svangerskapsavbrudd per 1 000 kvinner etter kvinnens alder 2000-2008.

Nemndbehandlede svangerskapsavbrudd

Begjæring om svangerskapsavbrudd etter 12. svangerskapsuke behandles i nemnd. I 2008 ble det meldt færre nemndbehandlede begjæringer enn i 2007. I alt ble 634 av de utførte svangerskapsavbruddene i 2008 behandlet i nemnd. I 2007 var antallet 647. Av alle nemndbehandlede utførte avbrudd ble 623 avgjort i primærnemnd og 11 i klagenemnd, se tabell 6.

Avbruddsmetode

Medikamentell avbruddsmetode er nå den mest brukte praksis ved selvbestemte svangerskapsavbrudd. I 2008 ble 55,9 % av de selvbestemte svangerskapsavbruddene gjennomført medikamentelt. I 2006 var andelen 45,3 %, se tabell 7.

Meldepliktige sykehus - meldefrekvens

Sammenlagt nemndbehandlet fire av de 35 sykehusene som melder svangerskapsavbrudd etter 12. uke 48 % av alle begjæringene om svangerskapsavbrudd. Av de totalt 786 begjæringene om svangerskapsavbrudd i 2008 nemndbehandlet Ullevål 15,4 %, St. Olav 11,7 %, Rikshospitalet 11,2 % og Haukeland 9,7 %. 14 av sykehusene nemndbehandlet under 1 % av sakene. Se tabell 14.

5. Tabeller

Tabell 1. Utførte svangerskapsavbrudd per 1 000 kvinner etter kvinnens alder 1980-2008.

År	Totalt	Per 1 000 kvinner, etter alder								Samlet aborttall ¹
		Totalt	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	
1980	13 531	14,6	22,5	22,1	16,2	13,7	11,4	6,8	0,8	468,0
1985	14 599	14,7	21,7	26,1	18,1	13,8	10,3	4,6	0,8	477,0
1990	15 551	14,7	20,1	28,6	22,0	14,3	10,0	3,6	0,5	496,0
1995	13 762	12,8	18,0	23,9	19,5	14,5	8,9	3,6	0,4	444,0
2000	14 655	13,7	20,1	28,0	20,1	15,2	10,8	3,6	0,3	491,0
2001	13 887	13,0	18,8	26,3	19,2	14,8	10,2	3,7	0,3	466,5
2002	13 557	12,7	16,9	26,8	19,1	14,4	9,8	3,6	0,3	455,0
2003	13 888	12,9	16,4	26,9	19,5	15,2	10,8	4,0	0,3	466,0
2004	14 071	13,1	15,7	27,3	19,4	15,9	11,4	4,1	0,3	470,9
2005	13 989	12,9	15,4	27,4	20,5	15,1	11,0	4,0	0,3	468,2
2006	14 417	13,2	16,3	28,0	20,6	15,6	11,0	4,3	0,3	480,3
2007	15 165	13,8	17,0	29,5	22,4	15,9	11,2	4,2	0,4	502,0
2008	16 073	14,5	18,0	30,6	23,0	16,8	11,6	4,5	0,4	525,0

¹ Det antall svangerskapsavbrudd, som 1 000 kvinner ville ha fått utført, dersom de levde til de var 50 år, beregnet ut fra de aldersspesifikke aborthyppigheter i statistikkåret.

Tabell 2. Utførte svangerskapsavbrudd etter fylke 1980-2008.

Fylke	1980		1990		2000		2006		2007		2008	
	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1000
Hele landet	13 531	14,6	15 551	14,7	14 655	13,7	14 417	13,2	15 165	13,8	16 073	14,5
Østfold	725	13,9	721	12,3	782	13,5	824	13,9	853	14,4	887	14,8
Akershus	1 298	14,0	1 633	14,6	1 589	13,9	1 678	14,0	1 726	14,2	1 799	14,5
Oslo	2 350	22,3	3 304	27,4	2 640	19,6	2 563	17,5	2 769	18,5	2 891	18,8
Hedmark	622	15,5	570	12,9	534	12,9	612	15,2	500	12,4	551	13,7
Oppland	592	15,1	537	12,3	568	13,9	493	12,4	529	13,4	575	14,5
Buskerud	680	14,1	765	13,6	784	14,0	691	12,2	720	12,6	836	14,5
Vestfold	582	13,8	626	12,8	636	13,7	691	13,5	764	14,9	782	15,1
Telemark	468	13,4	496	12,8	482	12,7	477	12,9	491	13,3	544	14,7
Aust-Agder	213	10,9	241	10,2	228	9,5	263	11,1	283	11,8	280	11,6
Vest-Agder	306	10,0	303	8,6	371	10,1	388	10,2	364	9,5	430	11,1
Rogaland	675	9,6	870	10,3	948	10,4	973	10,1	1 016	10,4	1 108	11,1
Hordaland	1 030	11,7	1 319	13,1	1 217	11,8	1 186	11,1	1 258	11,7	1 375	12,6
Sogn og Fjordane	271	12,4	269	11,0	229	9,5	212	9,2	237	10,4	256	11,3
Møre og Romsdal	624	12,2	632	11,2	557	10,1	513	9,6	558	10,4	630	11,8
Sør-Trøndelag	869	15,6	976	15,5	927	14,8	841	12,8	925	13,9	994	14,8
Nord-Trøndelag	271	10,0	348	11,5	314	11,0	394	14,1	365	13,1	410	14,6
Nordland	1 000	18,7	904	15,8	817	15,2	677	13,1	774	15,1	754	14,7
Troms	572	16,9	653	17,4	627	17,4	595	16,7	671	18,9	601	16,9
Finmark	371	20,3	371	19,4	358	20,3	284	17,0	290	17,5	274	16,7
Ukjent	12	-	13	-	47	-	62	-	72	-	96	-

Tabell 3. Utførte svangerskapsavbrudd blant tenåringer (19 år og under) etter fylke 2004-2008.

Fylke	2004		2005		2006		2007		2008	
	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000
Hele landet	2 171	15,7	2 211	15,4	2 408	16,3	2 575	17,0	2 778	18,0
Østfold	115	15,4	130	16,7	141	17,4	166	19,9	160	18,8
Akershus	214	14,4	227	14,5	258	15,6	275	16,0	290	16,4
Oslo	232	19,3	246	19,4	260	19,7	249	18,4	308	22,3
Hedmark	82	15,0	87	15,5	109	18,8	85	14,2	99	16,2
Oppland	82	15,7	90	16,6	82	14,7	86	15,1	94	16,1
Buskerud	105	14,6	109	14,7	118	15,4	111	14,0	159	19,7
Vestfold	110	15,7	117	16,2	124	16,8	165	21,9	146	19,1
Telemark	91	17,6	85	16,1	106	19,5	114	20,7	135	24,4
Aust-Agder	47	13,8	54	15,6	54	15,3	55	15,3	51	13,9
Vest-Agder	62	11,9	62	11,4	78	13,7	71	12,1	92	15,6
Rogaland	163	12,5	167	12,4	178	12,9	195	13,8	202	14,1
Hordaland	193	13,8	191	13,2	220	14,7	218	14,3	268	17,3
Sogn og Fjordane	44	12,3	46	12,6	39	10,5	50	13,1	56	14,6
Møre og Romsdal	113	14,3	100	12,5	104	12,7	109	13,0	122	14,3
Sør-Trøndelag	131	16,0	106	12,4	129	14,6	155	17,0	152	16,5
Nord-Trøndelag	63	14,8	80	18,5	86	19,6	87	19,4	77	16,9
Nordland	160	21,4	143	18,6	143	18,2	188	23,5	164	20,4
Troms	102	22,0	104	21,7	112	22,7	129	25,7	125	24,4
Finnmark	61	26,9	61	26,2	63	26,4	66	27,1	70	28,2
Ukjent	0	-	0	-	4	-	1	-	8	-

Tabell 4. Utførte svangerskapsavbrudd i aldersgruppen 20-24 år etter fylke 2004-2008.

Fylke	2004		2005		2006		2007		2008	
	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000	Totalt	Per 1 000
Hele landet	3 689	27,3	3 699	27,4	3 807	28,0	4 063	29,5	4 344	30,6
Østfold	217	30,4	208	29,3	212	30,0	217	30,7	241	33,4
Akershus	376	29,8	391	31,1	368	29,4	389	30,8	433	32,6
Oslo	631	37,5	647	37,6	697	39,1	733	39,2	815	41,8
Hedmark	122	25,2	119	24,5	160	32,5	119	24,1	129	25,7
Oppland	113	22,9	138	28,3	116	24,2	129	27,1	153	31,3
Buskerud	170	25,3	165	24,5	183	27,1	189	27,8	224	31,8
Vestfold	161	26,0	178	28,7	200	32,4	197	31,5	195	30,1
Telemark	117	24,7	130	27,9	132	28,5	143	30,6	151	31,4
Aust-Agder	66	20,8	69	21,7	76	24,0	80	25,2	78	24,4
Vest-Agder	101	19,6	112	22,0	102	20,3	101	20,2	134	26,0
Rogaland	258	20,4	229	18,0	278	21,6	273	20,8	291	21,7
Hordaland	316	22,8	309	22,1	297	21,0	368	25,5	389	26,0
Sogn og Fjordane	72	22,0	50	15,6	52	16,7	65	21,1	64	20,7
Møre og Romsdal	146	19,5	139	18,7	136	18,6	154	21,4	161	22,1
Sør-Trøndelag	271	32,9	287	34,3	267	31,0	279	31,2	281	30,0
Nord-Trøndelag	104	27,9	106	28,0	103	27,0	105	27,8	120	31,6
Nordland	212	31,1	165	24,5	187	28,2	225	34,2	201	30,2
Troms	157	35,1	169	38,1	168	37,6	195	42,9	173	37,1
Finmark	60	30,3	71	35,4	55	26,6	73	34,5	67	31,4
Ukjent	19	-	17	-	18	-	29	-	44	-

Tabell 5. Utførte svangerskapsavbrudd etter svangerskapsvarighet og kvinnens alder 2008.

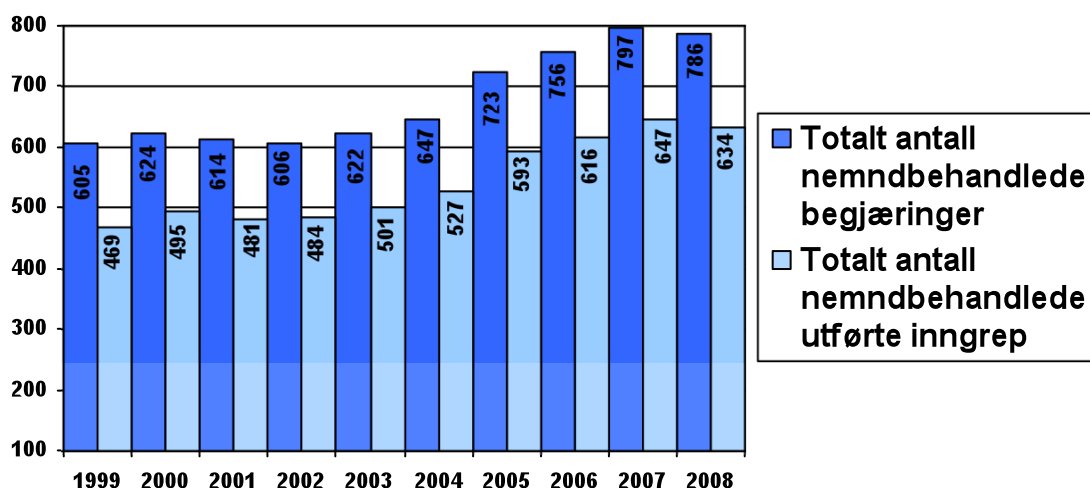
Alder	Totalt	Svangerskapets varighet i uker				
		12 og under	13-18	19-22	23 og over	Ikke oppgitt
Totalt	16073	15 408	502	115	3	45
15-19	2 778	2 693	75	5	0	5
20-24	4 344	4 200	111	24	0	9
25-29	3 397	3 258	105	20	1	13
30-34	2 653	2 515	87	38	2	9
35-39	2 059	1 953	78	20	0	8
40-44	785	732	44	8	0	1
45-49	57	55	2	0	0	0

Tabell 6. Utførte svangerskapsavbrudd etter type avgjørelse 2000-2008.

År	Totalt	Selvbestemt	Avgjort i primærnemnd	Avgjort i klagenemnd
2000	14 655	14 133	509	13
2001	13 887	13 381	494	12
2002	13 557	13 060	489	8
2003	13 888	13 378	504	6
2004	14 071	13 541	524	6
2005	13 989	13 409	572	8
2006	14 417	13 785	618	14
2007	15 165	14 518	628	19
2008	16 073	15 439	623	11

Tabell 7. Utførte selvbestemte svangerskapsavbrudd etter metode 2006-2008.

År	Totalt	Medikamentell metode	Kirurgisk metode
2006	13 785	5 718	8 067
2007	14 518	6 576	7 942
2008	15 439	8 635	6 804

Figur 2: Totalt antall nemndbehandlede begjæringer og totalt antall utførte nemndbehandlede inngrep 1999 – 2008

Tabell 8. Begjæringer etter vedtak i primærnemnd og herav utførte svangerskapsavbrudd 2003-2008.

År	Totalt	Innvilget	Avslått	Mangler vedtak ¹	Utført
2003	598	495	43	59	495
2004	619	515	48	56	515
2005	680	576	54	50	576
2006	735	649	52	34	618
2007	749	649	68	30	628
2008	742	646	59	37	623

¹ Årsaker til manglende vedtak kan for eksempel være at kvinnen trekker begjæringen eller ikke møter i nemnd.

Tabell 9. Begjæringer etter vedtak i klagenemnd og herav utførte svangerskapsavbrudd 2003-2008.

År	Totalt	Innvilget	Avslått	Mangler vedtak ¹	Utført
2003	25	5	16	1	5
2004	29	13	10	6	13
2005	39	13	14	12	13
2006	37	17	11	9	14
2007	48	24	15	9	19
2008	44	14	20	10	11

¹ Årsaker til manglende vedtak kan for eksempel være at kvinnen trekker begjæringen eller ikke møter i nemnd.

Tabell 10. Utførte nemndbehandlede svangerskapsavbrudd etter indikasjon i abortloven § 2.3¹ 2000-2008.

År	Totalt	Per 1 000	§ 2.3a	§ 2.3b	§ 2.3c	§ 2.3a og § 2.3b	§ 2.3b og § 2.3c	Ikke oppgitt	Annet ²
2000	522	0,49	42	280	155	25	1	2	17
2001	506	0,47	40	253	157	38	5	5	8
2002	493	0,46	50	219	175	40	1	-	8
2003	510	0,47	29	229	190	36	8	-	18
2004	530	0,49	36	238	202	31	6	4	13
2005	580	0,54	63	221	217	51	11	4	13
2006	632	0,58	42	298	211	49	10	3	19
2007	647	0,59	41	271	247	70	5	2	11
2008	634	0,57	49	276	243	45	9	1	11

¹ Se Appendix A.

² Inneholder også § 2.3d og § 2.3e

Tabell 11. Utførte nemndbehandlede svangerskapsavbrudd etter svangerskapsvarighet og indikasjon i abortloven § 2.3 c og andre indikasjoner enn § 2.3 c 2008.

Svangerskaps varighet	Totalt	§ 2.3 c		Andre indikasjoner enn § 2.3 c	
		Totalt	Prosent	Totalt	Prosent
Totalt	634	259	100	374	100
12 og under	14	4	2,0	10	3,0
13	155	23	9,0	132	35,0
14	102	22	9,0	80	21,0
15	72	21	8,0	51	14,0
16	53	14	5,0	39	10,0
17	53	31	12,0	22	6,0
18	67	49	19,0	17	5,0
19	64	48	19,0	16	4,0
20	32	27	10,0	5	1,0
21	15	13	5,0	2	1,0
22	4	4	2,0	0	0
23 og over	3	3	0	0	0

Tabell 12. Nemndbehandlede begjæringer om svangerskapsavbrudd og utførte svangerskapsavbrudd etter svangerskapsvarighet 2008.

Fullgatte uker	Nemndbehandlede begjæringer		Nemndbehandlede utførte svangerskapsavbrudd	
	Totalt	Prosent	Totalt	Prosent
Totalt	786	100,0	634	100,0
12 og under	16	2,0	14	2,2
13	170	21,6	155	24,5
14	114	14,5	102	16,1
15	83	10,6	72	11,4
16	67	8,5	53	8,4
17	60	7,6	53	8,4
18	77	9,8	67	10,6
19	88	11,2	64	10,1
20	46	5,9	32	5,0
21	28	3,6	15	2,3
22	14	1,8	4	0,6
23 og over	15	1,9	3	0,4
Ikke oppgitt	8	1,0	0	0,0

Tabell 13. Nemndbehandlede begjæringer om svangerskapsavbrudd og utførte svangerskapsavbrudd etter fylke 2008.

Fylke	Begjæringer		Utførte svangerskapsavbrudd	
	Totalt	Prosent	Totalt	Prosent
Hele landet	786	100,0	634	100,0
Østfold	42	5,3	32	5,1
Akershus	87	11,1	72	11,4
Oslo	134	17,1	108	17,0
Hedmark	21	2,7	17	2,7
Oppland	30	3,8	25	3,9
Buskerud	48	6,1	29	4,5
Vestfold	41	5,2	32	5,1
Telemark	21	2,7	18	2,8
Aust-Agder	20	2,6	20	3,2
Vest-Agder	22	2,8	20	3,2
Rogaland	58	7,4	50	7,9
Hordaland	83	10,6	61	9,6
Sogn og Fjordane	8	1,0	4	0,6
Møre og Romsdal	27	3,4	24	3,8
Sør-Trøndelag	52	6,6	46	7,3
Nord-Trøndelag	22	2,8	20	3,2
Nordland	31	3,9	25	3,9
Troms	27	3,4	23	3,6
Finnmark	5	0,6	4	0,6
Ukjent	7	0,9	4	0,6

Tabell 14. Mottatte begjæringer om svangerskapsavbrudd og utførte svangerskapsavbrudd etter 12. uke etter institusjon 2008

Pr. institusjon	Begjæringer		Utførte svangerskapsavbrudd	
	Totalt	Prosent	Totalt	Prosent
Totalt	786	100,0	634	100,0
Akershus universitetssykehus	44	5,6	32	5,0
Blefnell sykehus Kongsberg	5	0,6	5	0,8
Førde sentralsykehus	8	1,0	5	0,8
Haugesund sykehus	16	2,0	14	2,2
Haukeland universitetssykehus	76	9,7	60	9,5
Helgelandssykehuset Mo i Rana	4	0,5	0	0
Helselandssykehuset Sandnessjøen	2	0,3	2	0,3
Helse Finnmark, klin. hammerfest	3	0,4	2	0,3
Helse Finnmark, klin. Kirkenes	1	0,1	1	0,2
Kristiansand sykehus	1	0,1	0	0
Molde sykehus	3	0,4	3	0,5
Nordland sykehuset Bodø	11	1,4	10	1,6
Nordlandssykehuset Vesterålen	3	0,4	3	0,5
Rikshospitalet	88	11,2	53	8,3
Ringerike sykehus	5	0,6	5	0,8
St. Olavs Hospital	92	11,7	86	13,6
Stavanger universitetssykehus	38	4,8	33	5,2
Sykehuset Asker og Bærum	28	3,6	23	3,6
Sykehuset Buskerud	32	4,1	22	3,5
Sykehuset Innlandet HF, Elverum	14	1,8	13	2,1
Sykehuset Innlandet HF, Gjøvik	14	1,8	10	1,6
Sykehuset Innlandet HF, Kongsvinger	2	0,2	2	0,3
Sykehuset Innlandet HF, Lillehammer	11	1,4	8	1,3
Sykehuset Levanger	6	0,8	4	0,6
Sykehuset Namsos	4	0,5	4	0,6
Sykehuset Telemark	21	2,7	19	3,0
Sykehuset Vestfold, Tønsberg	31	3,9	25	3,9
Sykehuset Østfold	31	3,9	26	4,1
Sørlandet sykehus Arendal	13	1,7	13	2,1
Sykehuset Sørlandet Kristiansand	17	2,2	15	2,4
Universitetssykehuset i Nord-Norge	28	3,6	24	3,8
Ullevål universitetssykehus	121	15,3	99	15,6
Universitetssykehuset Nord-Norge Harstad	3	0,4	3	0,4
Volda sjukehus	2	0,3	2	0,3
Ålesund sjukehus	8	1,0	8	1,2

Tabell 15. Utførte svangerskapsavbrudd i Oslo fordelt per bydel 2008

Bydel¹	Utførte svangerskapsavbrudd 2008
Totalt	2891
01 Gamle Oslo	278
02 Grünerløkka	309
03 Sagene	208
04 St. Hanshaugen	272
05 Frogner	351
06 Ullern	99
07 Vestre Aker	105
08 Nordre Aker	141
09 Bjerke	129
10 Grorud	137
11 Stovner	134
12 Alna	206
13 Østensjø	169
14 Nordstrand	162
15 Søndre Nordstrand	165
Ukjent	26

Det oppgis administrative bydeler (- ikke geografiske)

APPENDIX A. § 2 i Lov 1975-06-13 nr 50: Lov om svangerskapsavbrudd

§ 2. Fører et svangerskap til alvorlige vansker for en kvinne, skal hun tilbys informasjon og veiledning om den bistand som samfunnet kan tilby henne. Kvinnen har krav på råd for selv å kunne treffe det endelige valg.

Finner kvinnen, etter at hun har fått tilbud om informasjon m.v. som nevnt og veiledning etter § 5 annet ledd første punktum, at hun likevel ikke kan gjennomføre svangerskapet, tar hun selv den endelige avgjørelse om svangerskapsavbrudd såfremt inngrepet kan skje før utgangen av tolvte svangerskapsuke og tungtveiende medisinske grunner ikke taler mot det.

Etter utgangen av tolvte svangerskapsuke kan svangerskapsavbrudd skje når

- a) svangerskapet, fødselen eller omsorgen for barnet kan føre til urimelig belastning for kvinnens fysiske eller psykiske helse. Det skal tas hensyn til om hun har disposisjon for sykdom
- b) svangerskapet, fødselen eller omsorgen for barnet kan sette kvinnen i en vanskelig livssituasjon
- c) det er stor fare for at barnet kan få alvorlig sykdom, som følge av arvelige anlegg, sykdom eller skadelige påvirkninger under svangerskapet
- d) hun ble gravid under forhold som nevnt i straffeloven §§ 197-199, eller svangerskapet er et resultat av omstendigheter som omtalt i straffeloven §§ 192-196 og § 199 eller
- e) hun er alvorlig sinnslidende eller psykisk utviklingshemmet i betydelig grad.

Ved vurderingen av begjæring om avbrudd begrunnet i forhold som nevnt foran i tredje ledd bokstav a, b og c skal det tas hensyn til kvinnens samlede situasjon, herunder hennes muligheter til å dra tilfredsstillende omsorg for barnet. Det skal legges vesentlig vekt på hvordan kvinnen selv bedømmer sin situasjon.

Kravene til grunn for innvilgelse av svangerskapsavbrudd skal øke med svangerskapets lengde.

Etter utgangen av attende svangerskapsuke kan et svangerskap ikke avbrytes med mindre det er særlig tungtveiende grunner for det. Er det grunn til å anta at fosteret er levedyktig, kan tillatelse til svangerskapsavbrudd ikke gis.

Endret ved lov 16. juni 1978 nr. 66, 11. aug 2000 nr. 76.

APPENDIX B. Om statistikken

Metadata for statistikkalender 2009

Nasjonalt folkehelseinstituttets offentlige tilgjengelige abortstatistikk på grunnlag av aidentifiserte data fra abortregisteret. Publisert med foreløpige tall 15. mai 2008. Endelige tall offentliggjøres 15. desember.

Navn på statistikken

Rapport om svangerskapsavbrudd for 2008.

Databeskrivelse

Abortstatistikken 2008 er basert på aidentifiserte opplysninger fra lovbestemte meldinger om begjæringer og utførte svangerskapsavbrudd fra helseforetak som utfører svangerskapsavbrudd i Norge i 2008. De meldepliktige opplysningene om svangerskapsavbrudd i abortregisteret fremgår fra abortregisterforskriften § 1-7 pkt 1 til 7.

I 2008 ble av totalt 18 039 mottatte meldinger om svangerskapsavbrudd, 14 916 (83 %) meldt elektronisk og 3123 innsendt som papirmelding. I 2007 var andelen elektroniske meldinger 74 %.

I alt 50 % av sykehusene som meldte elektronisk benyttet MFRs midlertidige registreringsløsning i 2008. Den fastsatte frist, 01.01.2007, for overgang til helseforetakenes egne elektroniske systemløsninger er ikke overholdt. Kvalitetssikringsarbeidet vil ta lengre tid ved MFR så lenge man må opprettholde et dobbeltmottak av både papir og elektroniske meldinger. Når elektronisk melding er gjennomført fra alle helseforetak vil endelige tall kunne publiseres innen 6 måneder etter fjoråret.

Populasjon

Populasjonen er kvinner som har begjært/fått utført svangerskapsavbrudd i Norge i 2008.

Enhet

Antall, tilfeller per 1 000 kvinner og tilfeller per 1 000 kvinner i tilhørende aldersgruppe.

Kodeverk

Benytter ikke kodeverk i offentlig tilgjengelig abortstatistikk.

Formål

- Samfunnet skal kunne få innsyn i omfanget av svangerskapsavbrudd med eventuelle tidstrender i statistikken
- Sentrale myndigheter skal kunne føre tilsyn med at praksis er i overensstemmelse med lov og forskrift og faglig forsvarlighet

-
- Sentrale myndigheter skal kunne utføre epidemiologisk overvåking av svangerskapsutfall
 - Samfunnet trenger grunnlag for målrettede tiltak for å forebygge uønskede svangerskap og abort

Brukere

Brukerne av statistikken er myndighetene, politikere, medier, forskere, studenter, publikum.

Viktige begreper

Samlet aborttall: Beregnet antall svangerskapsavbrudd som 1 000 kvinner ville ha fått utført, i løpet av sin fruktbare periode, gitt kalenderårets abortrater og at ingen kvinner dør før 50-års alder.

Selvbestemte svangerskapsavbrudd forstås som utførte svangerskapsavbrudd etter at kvinnen har begjært avbruddet innen utgangen av 12. svangerskapsuke.

Nemndbehandlede svangerskapsavbrudd er utførte svangerskapsavbrudd etter utgangen av 12. svangerskapsuke, hvor kvinnens begjæring er innvilget etter behandling i abortnemnd.

Datakilde

Opplysninger fra papir- og elektroniske meldinger om behandling av begjæring om svangerskapsavbrudd fra meldepliktige helseforetak i Norge. Data som inngår er blant annet svangerskapets varighet, lovgrunnlag, inngrepsmetode, samt kvinnens alder og bostedsfylke.

Lovgrunnlag

Innsamling, lagring, behandling og utlevering av opplysninger i registeret er regulert i abortregisterforskriften med hjemmel i lov 18. mai 2001 nr. 24 om helseregistre og behandling av helseopplysninger (helseregisterloven) § 8 andre, fjerde og femte ledd, § 9 andre ledd, § 10, § 16 fjerde ledd, § 17 tredje ledd og § 34 fjerde ledd.

Innsamling

Papir- og elektroniske meldinger om behandling av begjæring om svangerskapsavbrudd fra landets helseforetak som utfører svangerskapsavbrudd.

Datakvalitet

- Foreløpige tall er kvalitetssikret med tanke på manglende saksnummer og dobbeltregistreringer av meldinger. Dato for avbrudd etterspørres i noen grad. Registreringen av papirmeldingene er kontrollert.
- Endelige tall er kvalitetssikret både med tanke på manglende opplysninger og manglende samsvar mellom meldte opplysninger.

Inndelinger

- Tidsperiode: År
- Geografi: Bostedsfylke, bydeler i Oslo
- Alder: 5-års grupper: 15-19, 20-24, 25-29, 30-34, 35-39, 40-44 og 45-49
- Annet: Svangerskapets varighet i uker inndelt i grupper, lovgrunnlag (indikasjon etter abortloven § 2,3.ledd).

Oppdateringsfrekvens

- Årlig

Sammenlignbarhet over tid og sted

- Fra 2006 har Registeret over svangerskapsavbrudd mottatt meldingene om begjæring om svangerskapsavbrudd fra meldepliktige helseforetak og fremstilt statistikk – fra 1979 – 2005 ble dette gjort av SSB. Samtidig er abortregisteret under omlegging fra papirbaserte meldinger til elektronisk melding. Omleggingen og innføring av elektronisk melding har medført omfattende kvalitetssikringstiltak med oppfølging av det enkelte sykehus.
- Abortregisteret produserer i det alt vesentlige den samme offentlige statistikk som SSB publiserte tidligere.
- Samlet aborttall gir sammenlikningsmuligheter mellom fylkene og med andre lands aborttall.

Publikasjoner

- Svangerskapsavbrudd etter utgangen av 12. svangerskapsuke, rapporter 1999-2005: <http://www.fhi.no/artikler/?id=56171>
- Statistikk 2006: www.fhi.no, se tabeller 2006
- Rapport om svangerskapsavbrudd 2007 (PDF) <http://www.fhi.no/dav/956caa8168.pdf>
Nyhetsartikkel: <http://www.fhi.no/artikler/?id=72794>
- Resultater foreløpige tall 15. mai, endelige tall 15. desember
www.fhi.no/statistikkalender. Se 15.12.2009 for lenke til nyhetsartikkel og rapport med endelige tall for 2008.

www.fhi.no

Publisert av
Folkehelseinstituttet
Desember 2009
Illustrasjonsfoto omslag: EdelPix (M)